

EVALUAREA NAȚIONALĂ PENTRU ELEVII CLASEI A VIII-A
SIMULARE
Noiembrie 2015

Proba scrisă
Limba și literatura maghiară maternă

VARIANTA 2

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă 10 puncte din oficiu.
- Timpul efectiv de lucru este de 2 ore.

SUBIECTUL I. (45 de puncte)

Olvasd el figyelmesen az alábbi költeményt, majd válaszolj a kérdésekre/oldd meg a feladatokat!

JÓZSEF ATTILA: ŐSZ

Tar ágak-bogak rácsai között
kaparásznak az őszi ködök,
a vaskorláton hunyorog a dér.

Batyuba szedte rongyait a nyár,
a pirosító kedvű oda már,
oly váratlanul, ahogy érkezett.

Fáradtság üli a teherkocsit,
de szuszogó mozdonyról álmodik
a vakvágányon, amint hazatér.

Ki figyelte meg, hogy, míg dolgozik,
a gyár körül az ősz ólálkodik,
hogy nyála már a téglákra csorog?

Itt-ott kedvetlen, lompos, sárga lomb
tollászkodik és hosszan elborong.
A kövön nyirkos tapadás pezseg.

Tudtam, hogy ősz lesz, s majd fűteni kell,
de nem hittem, hogy itt van, ily közel,
hogy szemembe néz, s fülembé morog.

1. Fogalmazd meg a vers témáját 1-2 mondatban! **2 pont**
 2. Melyik hangulat jellemző a versre? Válaszd ki az alábbi lehetőségek közül, majd indokold válaszodat a vers képeivel! **5 pont**
 - a. vidám
 - b. tréfás
 - c. lehangoló
 3. Készíts egy 10-12 soros leírást a versben bemutatott tájról! **5 pont**
 4. Milyen szerepekre ismersz az alábbi szakaszban? Nevezd meg fajtáikat, majd értelmezd versbeli szerepüket! **10 pont**

*Tar ágak-bogak rácsai között
kaparásznak az őszi ködök,
a vaskorláton hunyorog a dér.*
 5. Keress a szövegből példát a következő alakzatokra! **4 pont**
 - a. felsorolás
 - b. ellentét
 6. Milyen nyelvtani eszközök utalnak a lírai én jelenlétére az utolsó szakaszban? Nevezd meg és példázd fajtáikat! **4 pont**
 7. Kire/mire vonatkoznak az alábbi állítások? Keresd ki a szövegből az állítmányokhoz tartozó alanyokat! **4 pont**

álmodik, elborong, batyuba szedte, morog
 8. Alakítsd át a az alábbi mondatot az utasításoknak megfelelően! **6 pont**

Ősz lesz.

 - jelen idejű, kijelentő módú tagadó mondat
 - felszólító mondat
 - múlt idejű feltételes mondat
- Helyesírás, nyelvhelyesség: 5 pont**

SUBIECTUL II.

(45 de puncte)

Olvasd el figyelmesen az alábbi szöveget, majd válaszolj a kérdésekre/oldd meg a feladatokat!

MÓRA FERENC: KINCSKERESŐ KISKÖDMÖN

A *Kincskereső kisködmön* Móra gyermekek számára írt művészi önéletrajza. Fény-árnyék váltakozása, világosság harca a sötéttel, látszólagos idillek, a mélyükön meghúzódó tragédiákkal; Móra varázsos művének témája végső soron az emberi élet. Hősies küzdelem ez a lét: naponként megújuló harc a szegénység és annak talaján fakadó szomorúság ellen. Az immár klasszikussá vált történet gyermekhőse a kis Gergő, akinek világra csodálkozó töprengéseit, majd tapasztalással felhős tekintetét álombeli tünemények, tündérek, nagy képességű vajákos (kuruzslással, jóslással foglalkozó) öregek vagy gyöngéd és bölcs szülők éppúgy őrzik és irányítják, mint az élet szigorú törvényeire figyelmeztető kudarcok és új látásokra sarkalló csalódások. Elsősorban azonban szüleinek állít emléket az író ezekben a kedves elbeszélésekben, akik jószívű, becsületes, de nagyon szegény emberek, és szeretettel, játékosággal igyekeznek ellensúlyozni a nagy nyomort. Édesanyja a befagyott ablakon tanítja meg írni-olvasni, édesapja pedig varázsködmönt készít fiának, de a benne lévő tündér csak akkor szolgálja gazdáját, ha nem vét a tisztesség ellen. Az apja korai halála után Gergő sorsa még nehezebbre fordul. Elkerül a szülői háztól, ismerkedik az élettel és az emberekkel. Lassan megtanulja, hogy vannak önző, gonosz emberek, akiktől óvakodni kell, de vannak becsületesek is, akikre számíthat az élet nehéz pillanataiban. Apjától kapott tanítása végigkíséri az életét: a ködmön tündére csak addig melegít, amíg becsületes a gazdája. A Nyilas Misit óvó anyai intelem, a "*Légy jó mindhalálig!*" csendül fel Móra írásaiban is. Mellette tesznek hitet egész életükkel vagy vallanak csupán egy-egy gesztussal a feledhetlen figurák: a látszólag gonoszkodó öreg bűbajos maszkiájában botorkáló, nyomorék unokájáért aggódó Küsmödi; a munkában megrokkant, törekeny kis varrónő, az ezüstgyűszűről álmódó Tündérke; Titulász doktor, a szegények orvosa és a szülők. Márton szücsöt a fia elsiratja, gyermekfejjel eltemeti, de örökségét megőrzi, s megéri a kimondatlan tanítást, hogy a varázstündér, amely az életet széppé és boldoggá teszi, a becsület és a szeretet.

(Legeza Ilona könyvismertetője)

1. Válaszolj egy mondatban az alábbi kérdésekre!

10 pont

- Kik számára készült Móra Ferenc műve?
- Mi a témája a kötetnek?
- Kiknek az emlékére készült a kötet?
- Milyen fordulat következik be a hős életében az édesapa halála után?
- Milyen emberi értékeket testesít meg a varázstündér?

2. Sorolj fel öt szereplőt a kötetből!

5 pont

3. Keresd ki a szövegből azokat a szavakat, amelyeket a következőképpen határoztunk meg! 4 pont

- Derűs, érzelmes helyzetet, történetet életképszerűen ábrázoló mű
- Általánosan elismert, kiváló, örökbecsű
- Terv, szándék meghiúsulása
- Erkölcsei célzatú figyelmeztetés

4. Értelmezd a következő kifejezéseket!

6 pont

nem vét a tisztesség ellen, sorsa nehezebbre fordul, hitet tesz mellette

5. A fenti szöveg mintájára készíts ismertetőt kedvenc könyvedről! Írásod elkészítéséhez választhatsz bármilyen témájú, műfajú kötetet !

15 pont

Helyesírás, nyelvhelyesség: 5 pont

Inspectoratul Școlar Județean Covasna – Kovászna Megyei Tanfelügyelőség

EVALUAREA NAȚIONALĂ PENTRU ELEVII CLASEI A VIII-A SIMULARE Noiembrie 2015

Proba scrisă Limba și literatura maghiară maternă

BAREM DE EVALUARE SI DE NOTARE

ÉRTÉKELÉSI SZEMPONTOK:

- A javítókulcstól eltérő, más helyes megoldás is elfogadható.
- Az érvényes, szövegpéldákkal alátámasztott, kifejtett válaszok a javítókulcsban feltüntetett maximális pontszámmal pontozódnak. Az elnagyolt, csak részben kidolgozott válaszokért pontlevonás jár.
- A megjelenés 10 pontot ér.

SUBIECTUL I

(45 de puncte)

1. *Lehetséges válasz:* A vers témája az ősz, a leírásban az őszi városi táj elemei jelennek meg. **2 pont**

2. c.

Lehetséges indoklás: A szöveg hangulata lehangelő, szomorkás. A megjelenített környezet egy kihalt táj, amelyből eltűntek a nyár értékei („tar ágak-bogak”, „kedvetlen, lompos, sárga lomb”, „a pirosító kedvű oda már”). Jellemző a lassú mozgás („kaparásznak az őszi ködök”, „fáradtság üli a teherkocsit”, „hoszan elborong”). A sivár környezetben megjelenő emberi érzések a fenyegetettség („az ősz ólálkodik”) és az aggodalom („s majd fűteni kell”). **5 pont**

3. Értékelési szempontok:

- a leíró szöveg követelményeinek tiszteletben tartása: **2 pont**
- a versben megjelenő tájelemek beépítése a leírásba: **3 pont**

4. A szóképek megnevezése: **3 pont**

A szóképek értelmezése: **7 pont**

Metafora: tar ágak-bogak rácsai

Megszemélyesítések: kaparásznak az őszi ködök, hunyorog a dér

Lehetséges értelmezés:

A versindító metafora megteremti a vershangulatot, és szemléletesen érzékelteti a lombjukat veszített, csupasz ágak látványát. A megszemélyesített köd és dér jellegzetesen az őszi táj elemei, a melljük társított igék a lassú mozgást, illetve a bizonytalanságot sugallják.

5. a. felsorolás: *kedvetlen, lompos, sárga* **4 pont**

b. ellentétezés: *Fáradtság üli a teherkocsit,
de szuszogó mozdonyról álmodik.*

6. E/1 igealakok és E/1 birtokos személyjelek, pl: *tudtam, hittem; szemembe, fülembé* **4 pont**

7. álmodik – teherkocsi, elborong – lomb, batyuba szedte – nyár, morog – ősz **4 pont**

8. **6 pont**

Nincs ősz.

Legyen ősz!

Ősz lett volna.

Helyesírás, nyelvhelyesség: 5 pont

Inspectoratul Școlar Județean Covasna – Kovászna Megyei Tanfelügyelőség

SUBIECTUL II

(45 de puncte)

1.

10 punct

Lehetséges válaszok:

- a. A mű a gyermekek számára készült olvasmány.
- b. A kötet önéletrajz, témája az emberi élet.
- c. Az elbeszélések a szerző szüleinek emlékére készültek.
- d. Az édesapa halála után a főhős elkerül otthonról, új emberekkel és élethelyzetekkel ismerkedik meg.
- e. A varázstündér a becsület és a szeretet szimbolikus alakja.

2. Gergő, Küsmödi, Tündérke, Titulász doktor, a szülők

5 pont

3.

4 pont

- a. idill
- b. klasszikus
- c. kudarc
- d. intelem

4.

6 pont

becsületes marad, nehezebb lesz az élete, elkötelezi magát valami mellett/hűséget fogad valakinek

5. Az értékelés szempontjai:

- a szövegtípus követelményeinek betartása: **5 pont**
- a téma kifejtése: **5 pont**
- a szöveg belső logikája, koherenciája: **5 pont**

Helyesírás, nyelvhelyesség: 5 pont